

ФАМИЛИЯ

Протест на радиото. 1990 г.

1. Програмата на първо място - и едно такси за проф. Пантев

Радиоисторията на Диана Янкулова, водещ на „Неделя 150“ и „Нещо повече“

Появата на „Нощен Хоризонт“ беше истинска сензация. В една лятна нощ водещият Константин Тилев попита слушателите ще познае ли какво правят в момента. Точно в този момент се влобих не в радиото по принцип, а тъкмо в „Хоризонт“. Казах си, че искам да влизам в мислите на хората, да им разказвам истории, да ги увличам с въпроси. И реших да кандидатствам журналистика, за да уча радиожурналистика и да работя в „Хоризонт“. Всичко вървеше по план и след трети курс ме изпратиха на стаж в „Преди всички“. От онова лято на 1991-ва помня, че три дни стоях между вратата и гардероба, преди някой да ме забележи. После ми повериха слушателските телефони. Разговарях с хората, записвах мненията им и ги обобщавах в края на предаването. След това правех анкети в Борисовата градина. На претата седмица ме качиха в радиоконферентна зала, където се приемаше новата конституция, а 39-те депутати гледаха в палатковия лазер. Първо попитах занаята, после в сушата на летните отпуски моят глад за работа бе възнаграден с поговорни ефирни задаци.

Стажът свърши, а аз останах в „Хоризонт“. Ани Маринкова ме пока-

5 истории на 5 от гласовете на радиото

Тази година програма „Хоризонт“ и програма „Христо Ботев“ на БНР отбелязват 50-ата годишнина

ни за репортер в петъчния „Разговор с вас“. От нея научих, че по важните теми трудно се намират събеседници и че коментарът понякога може да е просто в интонацията на въпроса. От „Разговор с вас“ са ми най-любимите и весели случки. В един от драматични моменти на 90-те предаването не вървеше по сценарий. Имах интервю от радиото с проф. Андрей Пантев пред дома му в „Младост“. Историите дойде по халят, чехли и лула. Но от студиото не ни включваха. Времето минаваше, събеседникът нервничеше, а идваше уреченият час за следващото включване с Вера Мутафчиева от кв. „Изток“. Наредиха ми да взема професора и да тръгна напак. Там разговорът се получи „2 в 1“, даже по-интересен за слушателите. С едно малко неудобство. Като приключихме, аз трябваше да замина към следващия събеседник на другия край на София, а проф. Андрей Пантев се оказа по халят, чехли и лула на притоара. В „Хоризонт“ има неписано правило: Нищо не е по-важно от програмата! Затова извадих остатъците от студентската си стипендия

и платих таксите на професора до „Младост“, макар че нищо тогава, нищо сега, хонорарите ни допускат подобна екстра. Но „Хоризонт“ не е работно място, на което се трупа осигурителен стаж. И слушателят го усеща, а аз вече 30 години седям пред микрофона с тръпка и отговорност към привилегията да влизам в умовете и домовете на хората.

2. Радиото като 50-годишна случка

Радиоисторията на Еду Емирян, журналист, чиято професионална биография е свързана единствено с БНР, първо като репортер, а после като водещ на „Разговор с вас“, „Неделя 150“, „Нещо повече“

Покрай юбилея на „Хоризонт“

се разбра, че съм станал легенда, знаков журналист и всичко това за... има-няма 50 години? И като такъв – да отделим случка от тези 50 г.? Искаме невъзможното – един арменец да побере в една страница живота си! Целият ми живот е една случка, минала в Радиото. Прекрачих прага му на 10 г. и още не мога да го напусна. Ще се окаже май човек, чиято съдба се храна с парадоксите – до седмата си годишка не говорех български, а тъкмо с българския си изкарвах хляба; няхах право да уча журналистика, но 20 години преподавах в НБУ „Журналистика“; не бях допускан до националния ефир заради името си, но тъкмо в националния ефир станах признато име в професията; няхах правото да бъда говорител на националното радио въпреки спечелените конкурси, а в 40 от тези 50 години присъствах пряко в неговия ефир със собствени текстове; името ми не се вписваше в националното благозвучие на българското радио, но се оказа, че то разчита тъкмо на него за всяко от знаковите си предавания и програмни инициативи... Случки, а?

Случката в моя живот, наречен радио, са хората, които ми дадоха посоката. Ваня Лазарова, която ме посрещна на входа на радиото и по-късно дълго деяхме с нея микрофона – още докато се губех по коридорите, от нея разбрах, че зад този микрофон няма приятели, а само чифт уши, които ме слушат, на тях трябва да разказвам и те трябва да ми вярват. Барух Шамлиев, когото изпсих с първата си дописка за откриване на учебна година. Дора Христова, която прояви нечуван професионална дързост да сложи до себе си пред микрофон човек, чийто очила все още се изпотяваха при светването на червената лампа. Божана Димитрова, с която направих първите си → 28

27→ съвместни репортажи и от които видях, че най-добрата импровизация е добре подготвената импровизация. Дора Поборникова, която ме стимулира да се вслушам по-внимателно в музиката в ефира. Боян Трайков, който се довери на един млад български гражданин с българско име, пренебрежна партийната повеля и благослови мястото му в българския ефир. Иво Гарвалов, който просто много ми вярваше, а вярата окрилява, и то как! Освен колеги и началници, те бяха и мои приятели – май с тях съм живял по-дълго, отколкото със семейството си? Имаха шанса да ги срещна и с тях да извървя пътя си... и сега да съм това, което съм! Надявам се, че съм човек, който е намерил себе си и който май все още не е особено доволен. Май можеше още... Каквото имах да кажа, го казах през годините пред микрофона. Днес вече съм само слушател.

3. Денят, който завърши на другия ден

Силвия Величкова – водеща на предаването „Преди всички“ и репортер в „Хоризонт“

На 10 януари 1997 бях в района на Парламента заедно с колегите си от „Хоризонт“ Тания Величкова и Димитър Димитров. Тогава бях президентски репортер, Тания – МВР-репортер, а Димитър – военен. От месеци България беше в криза. Хората бяха на улицата и искаха промяна. Жан Виденов беше подал оставка, а БСП сякаш се готвеше, въпреки недоволството, да прави ново правителство. Предстоеше и смяна в президентската институция, а отиващият си и новобраненият президент имаха ключови роли в този критичен момент.

С Тания и Димитър отидохме в Народното събрание, за да следим обстановката отвън. Събраха се все повече недоволни. Стигна се до сблъсъци между протестиращи и полиция с пострадали и от двете страни. Депутатите бяха своеобразни заложници в блокираната сграда. Вътре вървяха консултации с участието на Петър Стоянов, Стефан Софянски и Иван Костов. Правехме записи на протестиращи и на политици. Бяхме ту вътре, ту отвън до момента, когато вратата на Народното събрание беше залостена, за да не нахлуят недоволните. Благодарение на шефа на НСО ген. Димитър Владимиров аз и Тания бяхме сред последните, които успяха да влязат в сградата. След нас вратата беше залостена с мебели.

Денят стана нощ, а ние не бяхме казали и една дума по радиото, въпреки касетите със записи, които имахме. Тогаващото ръководство на БНР беше разпоредило за събитията около Народното събрание да се съобщава само от парламентарното студио с „обрана информация“ за протеста. Освободената с разпореджанието отгоре информационна ниша от „Хоризонт“ беше запълнена от Дарик радио, което излъчваше на живо. Забраната да информираме беше продължение на наложената месеци по-рано тогава цензура в радиото и разчистването

Петър Ступел на репетиция с деца във Второ студио на БНР.

5 истории на 5 от гласовете на радиото

на най-ярките журналисти в „Хоризонт“. Събитията от 10 и 11 януари 1997 бяха първият ми голям урок по репортерство – аз и колегите ми видяхме много, имахме какво да кажем на аудиторията си, но имахме и забрана да информираме. На програмата ѝ трябваше доста време да излекува кадровите рани и да върне доверието в себе си като трибуна на всички значими гласове.

На 10 януари 1998 пак бях пред Народното събрание, за да отразявам с преки включвания първата година от събитията, след които България започна да се променя. Петър Стоянов вече беше президент, а аз – бременна в седмия месец в второто си дете. И до днес си спомням гласа на президента, който указваше на охраната си: „Пазете Силвия“.

4. Информация под пуловера

Николай Петров, старши редактор и водещ на новини в програма „Хоризонт“. Работи в БНР от 1998 г. с известно прекъсване отново в името на детската си мечта – радионивнариството.

Датата е 19 март 2001 г. Няколкоседмичен протест срещу смятаната от нас за открито политически избор на генерален директор на БНР достига кулминационната си точка. За онзи мартенски понеделник сме планирали гражданско неподчинение – ще бъдем на работа, няма да липсват слушателите от нищо важно, но ще ограничим отразяването на някои

теми и събеседници. Дочух съм, че се подготвя и отпор срещу нас, протестирашките, но не знам подробности. Сутрешното ми новинарско дежурство започва, както обикновено, с емисията новини в 6.00 ч. След новините е началото на сутрешното предаване „Хоризонт преди всички“. Само след няколко минути обаче някой като с нож отрязва ефира насред песен. Две-три секунди пауза и се чува отново сигналът на сутрешния блок, след което непознат глас обявява: „Това е истинската програма „Хоризонт“, слушайте предаването „Преди всички“, аз съм едн кой си.“ Вече е ясно – ефирът е прехвърлен към друго студио, откъдето програмата е поета от други екипи. Локаут. А, имаме и ново ръководство – разбираме го към 6.50 ч., когато по телефона се обажда доскорошна колежка. Представя се като нов директор на „Хоризонт“, заявява, че сутрешният осведомителен бюлетин на БНР в 7.00 ч. ще се излъчи от друго студио и ми нарежда да съм там след пет минути. Заедно с групата колеги, дошли отрано за подкрепа, се втурваме към студиото, за да се озовем пред кордон от полиция и колеги, минали „от друга страна“ и гледащи на нас като на саботьори и метежници. Решавам, че, преди да ме пуснат в студиото, може да поискат емисията новини за преварителна проверка и затова пъхам под пуловера си текст, в който информираме слушателите за случилото се и декларираме, че програмата е подменена и нямаме нищо общо с това, което звучи. Проверка няма, може би и защото остават секунди до ефира. Пулсът ми сигурно е над 120, сърцето ми удря в гърлото, но някак успявам да се овладяя, вадя текста изпод дрехата си и го прочитам в началото на емисията под погледите на т.нар. ново ръководство, което се е събрало в апаратната и ме гледа сбирено през стъклото. При спомена за това „геройство“ и до днес ме поби-

ват тръпки, но съм убеден, че в онзи момент съм постъпил правилно. Е, всичко си има цена, разбира се!

5. Ефирът като единствена концертна зала

Ирена Гъделева – старши музикален редактор в програма „Хоризонт“ на БНР

Радиохората са особена категория, според мен, защото Радиоото е като наркотик – пристрастяваш се. Същевременно обаче то те приземява, дисциплинира те, кара те винаги да се стараеш да „гониш“ високото ниво.

„Хоризонт“ е безкомпромисна школа. Когато постъпих като музикален редактор преди 26 години, работата беше разпределена по жанрове. Днес това важи само за авторските музикални предавания. За четвърт век съм попадала в какви ли не ситуации – ефирът е истинска мелачка, трябва да си издръжлив. И задължително трябва да се научиш да си екипен играч. Може би затова се чувствам толкова на мястото си в Радиоото – обичам екипната работа.

Водила съм предавания, които вече са в историята, като „Музика за Вас“ и „Мама ми“. През 2002 започнах да водя свое авторско предаване „klassika.com“ с новини от световните сцени. А след години като репортер и редактор, от 2007 съм титулярен водещ на „Алегро виваче“ – предаване с изграден авторитет, който трябва да се защитава и награжда.

Ние в „Алегро виваче“ сме екип с кауза: да даваме на хората надежда! Надежда, че културата има бъдеще, че дори когато закрийт оркестъра или театъра в техния град, хората пак ще има къде да слушат стойностна музика. И в най-малките седала на България има слушатели, които не искат да се давят в чалга. За тях ние сме единствената „концертна зала“. Имала съм шанса да срещна слушателите си с Пласидо Доминго, с Райна Кабаиванска и Анна Томова-Синтова, с Красимира Стоянова и Соня Йончева, със сър Невил Маршър, с десетки от най-големите звезди на класическата музика.

Преди време един страстен меломан, наш верен слушател, ми каза: „Аз съм незряк и ще Ви кажа само едно – и да бях отишъл на този фестивал, за който разказахте в репортажа, пак нямаше да видя това, което Ви сте видели – и на сцената, и зад кулисите при музикантите. Така че Ви сте моите очи и уши, за което благодаря!“ Никога няма да го забравя!

В „Алегро виваче“ имаме и по-специален начин да бъдем връзка между слушателите и музикантите: анкетата „Музикант на годината“, която вече 30 години дава шанс на радиоаудиторията да избере кой да получи престижната титла. В момента допитването ни е фокусирано изцяло върху младите таланти и мисля, че това е бъдещето, което има смисъл. Гласувайте на <http://muzikant.bnr.bg> Да дадем на младите музиканти мотивация да растат в изкуството!